

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava
Fakulta bezpečnostního inženýrství
a
Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, z.s.
se sídlem VŠB - Technická univerzita Ostrava

Recenzovaný
SBORNÍK ABSTRAKTŮ

XXIII. ročníku mezinárodní konference

**BEZPEČNOST A OCHRANA
ZDRAVÍ PŘI PRÁCI 2023**

pod záštitou
Ministerstva práce a sociálních věcí ČR
a
rektora VŠB-TUO
prof. RNDr. Václava Snášela, CSc.
a
České komory autorizovaných inženýrů a techniků

26. - 27. duben 2023

BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI 2023
Recenzovaný Sborník abstraktů XXIII. ročníku mezinárodní konference

Editor: prof. Dr. Ing. Aleš Bernatík

© Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, z.s.

17. listopadu 2172/15, 708 00 Ostrava - Poruba

Nebyla provedena jazyková korektura

Za věcnou správnost jednotlivých příspěvků odpovídají autoři

ISBN 978-80-7385-266-5

Opravdu známe potřeby škol a očekávání učitelů ve vztahu k BOZP?

doc. RNDr. Mgr. Petr A. Skřehot, Ph.D., MSc., dr.h.c.¹

Ing. Jakub Marek, MSc.^{1,2}

PhDr. Barbora Loudová Stralczynská, Ph.D.³

PaedDr. Eva Marádová, CSc.³

PhDr. Kateřina Chroustová, Ph.D.³

¹Znalecký ústav bezpečnosti a ochrany zdraví, z.ú.
Ostrovského 253/3, 155 00 Praha 5

²Fakulta biomedicínského inženýrství ČVUT v Praze
Sportovců 2311, 272 01 Kladno

³Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy
Magdalény Rettigové 4, 110 00 Praha 1
skrehot@zuboz.cz

Klíčová slova

Dětské úrazy, prevence rizik, bezpečnost a ochrana zdraví, školy, učitelé.

Úvod

Mezi mnoha „bezpečáky“ panuje mylné přesvědčení, že plnění úkolů na úseku BOZP ve školách představuje běžnou agendu, obdobnou té, s jakou se lze setkávat na administrativních pracovištích. Ovšem opak je pravdou. Školská pracoviště jsou specifická zejména tím, že se zde nevyskytují pouze zaměstnanci (tj. pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci), ale také žáci, což jsou z pohledu § 101 odst. 5 zákoníku práce fyzické osoby, které se zdržují na pracovištích zaměstnavatele (tj. školy) s jeho vědomím. A tohoto titulu se plnění úkolů školy v prevenci rizik se v plném rozsahu vztahuje i na ně. Zejména je nutné zmínit povinnost školy vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům. Škola má taktéž povinnost zabezpečit, aby žáci obdrželi vhodné a přiměřené informace a pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a o přijatých opatřeních, zejména ke zdolávání požárů, poskytnutí první pomoci a evakuace v případě mimořádných událostí, jak to ostatně vychází z § 103 odst. 3, písm. g) zákoníku práce. Realita je ale, bohužel, jiná. Ve skutečnosti jsou žáci školou, resp. svými učiteli, seznamováni jen v minimálním rozsahu, anebo vůbec. Obvyklá praxe je taková, že jsou žáci na začátku školního roku informováni o základních příkazech a zákazech vycházejících ze školního řádu, a jejich zákonní zástupci jsou současně písemně vyzváni, aby do žákovské knížky svého dítěte svým podpisem stvrdili, že se se školním řádem seznámili. Tím je po formální stránce z pohledu školy agenda

BOZP vyřešena. Ovšem, nic si nenamlouvejme, z faktického hlediska k řádnému seznámení žáků tímto postupem nedošlo. A už vůbec ne k naplnění samotného smyslu školení, tedy motivaci školených osob, aby se k vlastnímu zdraví chovali zodpovědně. Důsledky tohoto přístupu pak můžeme vidět ve statistikách dětských úrazů, které se stávají zejména mimo školu.

Příručka pro učitele

Otázku, kterou si náš tým řešitelů projektu Lagris klade, ale není, proč tak školy jednají, nýbrž, jak školám pomoci, aby takto jednat nemusely. Na internetu lze sice najít poměrně dost informačních zdrojů určených pro školy, ale dlužno poznamenat, že se většinou jedná o materiály, které byly vytvořeny bez aktivní spolupráce s učiteli. Ale edukační materiály, které nezohledňují potřeby a názory cílové skupiny, obvykle své uplatnění v praxi nenajdou.

Náš tým se proto vydal zcela opačnou cestou. Vytvořili jsme koncept metodického nástroje v podobě příručky, která má učitelům sloužit jako opora pro vzdělávání žáků z klíčových témat týkajících se bezpečnosti. Neomezili jsme se v ní ale jen na běžná témata týkající se bezpečnosti během výuky, ale zohlednili jsme také nová nebo specifická rizika, která mohou žáky ohrožovat. Příručka tak představuje polytematický dokument zahrnující například i otázky bezpečnosti v silničním provozu nebo kyberbezpečnost. Klíčovým aspektem přípravy tohoto výstupu bylo, že jsme jej podrobili kritickému zhodnocení skupině budoucích uživatelů. Jednalo se o pedagogy působící na spolupracujících fakultních mateřských a základních školách, kteří sami mají dlouholeté zkušenosti se vzděláváním dětí/žáků z bezpečnostních témat. Tito učitelé reflektovali obsah příručky za využití evaluačního dotazníku, k němuž přiložili také vlastní komentáře.

Výsledky

Příručka sestávala ze čtyř hlavních kapitol (bloků). Níže uvádíme převažující reakce učitelů, resp. jejich hodnocení.

- Kapitola 1: Základní otázky bezpečnosti v prostředí rodiny a školy (14 stran): Kapitola byla hodnocena jako zcela vyhovující. Za zdařilé bylo považováno grafické zpracování a vysvětlení pojmu skoronehoda.
- Kapitola 2: Povinnosti školy na úseku bezpečnosti (6 stran): Kapitola byla hodnocena jako vyhovující, dobře zpracovaná, za velmi přínosnou byla považována tabulka s návodem, jak postupovat v případě úrazu, a dále informace k poučení žáků, které lze využít před mimoškolními akcemi.
- Kapitola 3: Vnitřní předpisy školy pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví (8 stran): Kapitola byla hodnocena jako vyhovující. Učitelé se mylně domnívali, že většina povinností týkající se BOZP je zakotvena ve školním řádu. Ocenili proto přehledné zpracování a bližší vysvětlení jednotlivých povinností.
- Kapitola 4: Kyberbezpečnost pro rodiče a učitele (6 stran): Pozitivně hodnoceno zařazení kapitoly k otázkám kyberbezpečnosti, které jsou stále opomíjeny. Bylo doporučeno rozšířit kapitolu o problematiku sociálních sítí, zejména Whats App.

Tento příspěvek vznikl v rámci řešení projektu TL03000213 "Analýza a podpora rozvoje kompetencí dětí v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví", který je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci programu ETA.